

ОБҐРУНТУВАННЯ СУТНОСТІ НЕМАТЕРІАЛЬНИХ АКТИВІВ В ОБЛІКУ

БЕСКОСТА Г. М.

УДК 658.15

Бескоста Г. М. Обґрунтування сутності нематеріальних активів в обліку

В Україні суб'єкти господарювання у фінансово-господарській діяльності все частіше використовують нематеріальні активи, але не так активно, як в інших країнах світу. Одна з причин цього – складності в розумінні сутності нематеріального активу як об'єкта обліку. Мета статті – узагальнити та визначити сутність нематеріальних активів для бухгалтерського обліку у відповідності до нормативних документів з обліку нематеріальних активів. У статті обґрунтовано сутність нематеріальних активів, визначено розбіжності розкриття основних аспектів сутності нематеріальних активів для організації бухгалтерського обліку. Узагальнено визначення терміна «нематеріальний актив», обґрунтовано поняття «ідентифікація», систематизовано критерії визнання нематеріальних активів, обґрунтовано ознаки класифікації нематеріальних активів для бухгалтерського обліку. Для усунення виявлених розбіжностей у нормативних документах, однозначного трактування основних загальних положень щодо організації бухгалтерського обліку нематеріальних активів запропоновано: обґрунтоване визначення нематеріального активу; внесення доповнення до Положення (стандарту) бухгалтерського обліку 8 «Нематеріальні активи» стосовно ідентифікації об'єктів нематеріальних активів; визначено критерії визнання нематеріальних активів; узагальнені основні ознаки класифікації нематеріальних активів відповідно до П(С)БО 8 для бухгалтерського обліку та фінансової звітності. Вирішення цих питань важливо для ефективної, правильної організації бухгалтерського обліку, формування інформації про нематеріальні активи, достовірності фінансової звітності.

Ключові слова: бухгалтерський облік, нематеріальний актив, немонетарний актив, ідентифікація, критерії визнання, класифікація, право, група нематеріальних активів.

Табл.: 1. **Бібл.:** 8.

Бескоста Галина Миколаївна – доцент, кафедра обліку та аудиту, Запорізька державна інженерна академія (пр. Леніна, 226, Запоріжжя, 69006, Україна)

E-mail: Beskostay@Yandex.ru

УДК 658.15

Бескостая Г. Н. Обоснование сущности нематериальных активов в учете

В Украине субъекты хозяйствования в финансово-хозяйственной деятельности все чаще используют нематериальные активы, но не так активно, как в других странах мира. Одна из причин этого – сложности в понимании сущности нематериального актива как объекта учета. Цель статьи – обобщить и определить сущность нематериальных активов для бухгалтерского учета в соответствии с нормативными документами по учету нематериальных активов. В статье обоснована сущность нематериальных активов, определены разногласия основных аспектов сущности нематериальных активов для организации бухгалтерского учета. Обобщено определение термина «нематериальный актив» и понятия «идентификация», систематизированы критерии признания нематериальных активов, обоснованы признаки классификации нематериальных активов для бухгалтерского учета. Для устранения выявленных разногласий в нормативных документах, однозначного толкования основных общих положений относительно организации бухгалтерского учета нематериальных активов предложены: обоснованное определение нематериального актива; внесение дополнения в Положение (стандарт) бухгалтерского учета 8 «Нематериальные активы» относительно идентификации объектов нематериальных активов; определены критерии признания нематериальных активов; обобщены основные признаки классификации нематериальных активов в соответствии с П(С)БО 8 для бухгалтерского учета и финансовой отчетности. Решение этих вопросов важно для эффективной, правильной организации бухгалтерского учета, формирования информации о нематериальных активах, достоверности финансовой отчетности.

Ключевые слова: бухгалтерский учет, нематериальный актив, немонетарный актив, идентификация, критерии признания, классификация, право, группа нематериальных активов.

Табл.: 1. **Библ.:** 8.

Бескостая Галина Николаевна – доцент, кафедра учета и аудита, Запорожская государственная инженерная академия (пр. Ленина, 226, Запорожье, 69006, Украина)

E-mail: Beskostay@Yandex.ru

UDC 658.15

Beskosta H. M. Substantiation of the Essence of Intangible Assets in Accounting

Economic subjects in Ukraine started to use intangible assets in their financial and economic activity more often, but still less than in other countries of the world. One of the reasons is a difficulty in understanding the essence of an intangible asset as an object of accounting. The goal of the article is to identify the essence of intangible assets for accounting in accordance with regulatory documents on accounting of intangible assets. The article justifies essence of intangible assets, identifies contradictions of main aspects of the essence of intangible assets for organisation of accounting. It generalises the definition of the "intangible asset" term and "identification" notion, systemises criteria of acknowledgement of intangible assets and justifies features of classification of intangible assets for accounting. In order to eliminate detected contradictions in regulatory documents and interpret clearly main general provisions with respect to organisation of accounting of intangible assets, the article offers: to give a justified definition of the intangible asset; to introduce addenda to the Regulations (standard) of Accounting No. 8 "Intangible Assets" with respect to identification of objects of intangible assets; to identify criteria of acknowledgement of intangible assets; to generalise main features of classification of intangible assets in accordance with Regulations (standard) of Accounting No. 8 for accounting and financial reporting. Solution of these issues is important for effective and proper organisation of accounting and formation of information on intangible assets and authenticity of financial reports.

Key words: accounting, intangible asset, non-monetary asset, identification, acknowledged criteria, classification, law, a group of intangible assets.

Tabl.: 1. **Bibl.:** 8.

Beskosta Halyna M. – Associate Professor, Department of Accounting and Auditing, Zaporizhia State Engineering Academy (pr. Lenina, 226, Zaporizhia, 69006, Ukraine)

E-mail: Beskostay@Yandex.ru

Українах з розвинутою економікою нематеріальні активи мають велике значення в господарській діяльності. В Україні суб'єкти господарювання використовують нематеріальні активи в фінансово-господарській діяльності, але не так активно, як в інших країнах світу. Однією з причин цього є складнощі в розумінні сутності нематеріального активу як об'єкта обліку. На початковій стадії облікового процесу нематеріальних активів виникають питання у визначенні, ідентифікації, оцінці, класифікації об'єктів нематеріальних активів. Це основні питання для визнання нематеріальних активів активами суб'єктів господарювання, їх первісної оцінки, віднесення до певної класифікаційної групи. Помилки на цій стадії бухгалтерського обліку призводять до помилок у відображенні в обліку операцій з нематеріальними активами і, як наслідок, – до недостовірності фінансової звітності стосовно нематеріальних активів. Саме тому в статті розглядаються основні проблемні аспекти питань визначення терміна «нематеріальний актив», критерії визнання, їх класифікація для запобігання помилок у бухгалтерському обліку при їх надходженні.

У сучасних умовах використання нематеріальних активів у фінансово-господарській діяльності сприяє підвищенню ефективності діяльності суб'єктів господарювання, їх конкурентоспроможності, інвестиційної привабливості. Нематеріальні активи розглядаються як потенційне джерело отримання економічних вигод. Інформація про нематеріальні активи у фінансовій звітності надає змогу користувачам фінансової звітності приймати управлінські рішення стосовно майбутніх взаємовідносин із суб'єктами господарювання.

Методологічні принципи формування в бухгалтерському обліку інформації про нематеріальні активи, незавершені капітальні інвестиції в нематеріальні активи та розкриття інформації про них визначає Положення (Стандарт) Бухгалтерського обліку 8 «Нематеріальні активи». Крім П(С)БО 8, в обліку необхідно користуватися Методичними рекомендаціями з бухгалтерського обліку нематеріальних активів № 1327, а також нормами Податкового кодексу України. На міжнародному рівні діє Міжнародний стандарт 38 «Нематеріальні активи». На порівнянні цих документів і будуть розглянуті проблемні питання обліку нематеріальних активів.

Питання обліку нематеріальних активів розглядаються такими вітчизняними та зарубіжними вченими: Голов С. Ф., Сопко В. В., Бутинець Ф. Ф., Завгородній В. П., Соколов Я. В., Ткаченко Н. М., Святоцький А. Д., Ольховський В., Павлюк І. М., Кемпбелл Р., та ін.

Аналіз досліджень виявив проблемні питання обліку нематеріальних активів. Неоднозначне трактування основних положень законодавчо-нормативної бази, розбіжності в них викликають певні труднощі бухгалтерського обліку операцій по надходженню, використанню та відображенню в фінансовій звітності. Слід зазначити, що питання обліку нематеріальних активів не достатньо розглядаються в фахових виданнях, а тому відповіді на питання щодо обліку нематеріальних активів знайти важко. Для достовірного відображення операцій з нематеріальними активами в обліку та фінансовій звітності необхідно чітко розуміти, що таке нематеріальний актив, як об'єкт обліку, до якої групи нематеріальних

активів слід віднести той чи інший вид нематеріального активу. Проблемними питаннями обліку нематеріальних активів є їх визначення, ідентифікація, класифікація. Авторами пропонуються різні ознаки класифікації нематеріальних активів, але для фінансового обліку та фінансової звітності вони не так важливі, корисними вони можуть бути для управлінського обліку та аналізу нематеріальних активів.

Неоднозначність трактування основних понять призводить до того, що інформація про нематеріальні активи у фінансовій звітності не відповідає її принципам і не може бути корисною користувачам фінансової звітності в прийнятті ними управлінських рішень.

Мета статті – узагальнити та визначити сутність нематеріальних активів для бухгалтерського обліку відповідно до нормативних документів з обліку нематеріальних активів.

З визначення нематеріального активу розпочинається процес його бухгалтерського обліку, а саме тому має велике значення для бухгалтера. Бухгалтеру необхідно розуміти сутність нематеріальних активів, їх особливість, які об'єкти творчої діяльності, промислової власності є об'єктом обліку нематеріального активу, на підставі яких документів необхідно актив визначати нематеріальним активом. Нерозуміння основних положень обліку нематеріальних активів призводить до помилок в їх визнанні, первісній оцінці, переоцінці, оцінці на дату Балансу, нарахуванні амортизації, а головне – у відображенні інформації про нематеріальні активи у фінансовій звітності.

Визначення поняття нематеріального активу для бухгалтерського обліку повинно трактуватися однаково в усіх нормативних документах, мати однозначне розуміння, бути доступним не тільки для бухгалтера, спеціаліста-аналітика, але й також і для користувачів фінансової звітності.

Визначення поняття нематеріального активу, які наводяться в П(С)БО 8, МСБО 38, Методичних рекомендаціях з бухгалтерського обліку нематеріальних активів, Податковому кодексі України, наведені в *табл. 1*.

Аналізуючи наведені визначення нематеріального активу, можна зробити висновки, що існують розбіжності у визначенні поняття нематеріального активу, які мають своє пояснення, але для достовірності відображення в обліку та звітності важливо мати одне доступне для розуміння визначення нематеріального активу:

- ✦ критеріями визначення нематеріального активу в перших трьох документах є: немонетарний актив; може бути ідентифікований;
- ✦ тільки в Податковому кодексі це: **право** власності на результати інтелектуальної діяльності, промислової діяльності та інші аналогічні права;
- ✦ у П(С)БО нематеріальний актив не має матеріальної форми, а у МСБО – без фізичної субстанції;
- ✦ тільки в МСБО визначається, для чого утримується нематеріальний актив;
- ✦ тільки в Методичних рекомендаціях нематеріальні активи визначаються незалежно від строку їх корисного використання.

Визначення понять нематеріальних активів

Джерело	Визначення: нематеріальний актив –
П(С)БО 8	Немонетарний актив, який не має матеріальної форми та може бути ідентифікований
МСБО 38	Немонетарний актив, що його можна ідентифікувати, без фізичної субстанції, який утримується для використання у виробництві чи постачанні товарів або послуг, а також для передачі в оренду іншим сторонам чи для адміністративних цілей
Методичні рекомендації з бухгалтерського обліку нематеріальних активів	Вважаються немонетарні активи, які не мають матеріальної форми та можуть бути ідентифіковані (незалежно від строку їх корисного використання (експлуатації))
Податковий кодекс України	Право власності на результати інтелектуальної діяльності, у тому числі промислової власності, а також інші аналогічні права, визнані об'єктом права власності (інтелектуальної власності), право користування майном та майновими правами платника податку в установленому законодавством порядку, у тому числі набуті в установленому законодавством порядку права користування природними ресурсами, майном та майновими правами

Слід зауважити, що в Положеннях (стандартах) бухгалтерського обліку термін «немонетарний актив» у визначенні інших немонетарних активів не використовується. Згідно з П(С)БО 19 немонетарні активи – всі активи, окрім грошових коштів, їх еквівалентів і дебіторської заборгованості у фіксованій (або визначеній) сумі грошових коштів.

Виникає питання, для чого термін «немонетарний актив» використовується тільки для визначення нематеріального активу? До речі, аналіз, чи є актив монетарний чи немонетарний, як правило, має значення при складанні Балансу на звітну дату. У визначенні нематеріального активу цей термін зайвий тому, що це не особливість нематеріального активу, яка виділяє його з інших активів, а у визначенні необхідно вказувати лише на особливі ознаки поняття нематеріального активу.

Ряд вітчизняних фахівців у запропонованих визначеннях нематеріального активу теж пропускають термін «немонетарний актив», а звертають увагу на інші особливості нематеріального активу – такі, як: умовну вартість об'єктів промислової та інтелектуальної власності; довгострокові вкладення в придбання об'єктів промислової та інтелектуальної власності; вартість документально оформлених прав. Терміни «інтелектуальна власність» і «промислова власність» ще потребують подальшого визначення та уточнення, тому що вони мають певну умовність. Передбачалося, що ці терміни будуть використовуватися тимчасово, доки не буде визначений термін, який буде визначати особливості результатів творчої діяльності [6], але практика доводить їх використання в сучасній практиці. В Україні в 2008 р. введено термін «інтелектуальний капітал» – це створений або придбаний інтелектуальний продукт, який має вартісну оцінку, об'єктивований, ідентифікований (відокремлений від організації (установи)), утримується організацією (установою) з метою отримання прибутку (додаткової вартості). Інтелектуальний капітал – це ресурс, який характеризує знання, інтелектуальний потенціал організації і є одним із нових критеріїв визначення конкурентоспроможності організації [6].

Введення нових термінів і використання вже існуючих, їх подальше дослідження вплине на визначення нематеріального активу в бухгалтерському обліку. Поки

цього не сталося, необхідно уточнити визначення нематеріального активу, який би однозначно, достовірно характеризував об'єкт обліку нематеріального активу та чітко визначав що є нематеріальним активом.

У нормативних документах України [1, 2, 3, 5] визначені групи нематеріальних активів, за якими їх необхідно відображати в бухгалтерському обліку. Наприклад, бухгалтерський облік нематеріальних активів, згідно з П(С)БО 8, передбачає групи, кожна з яких є **правом**: на використання, на комерційні визначення, об'єкти промислової вартості, авторські права та суміжні з ним права, на здійснення діяльності, використання економічних та інших привілеїв та ін. Якщо б у визначенні нематеріального активу був зазначений термін «право», це значно спростило б розуміння самого нематеріального активу як об'єкта обліку. Тобто, чітко було б визначено, що для визнання активу, який не має матеріальної форми, необхідно мати на нього право. Визнання права підтверджує правостановлюючий документ. До речі, чіткого визначення терміна «правостановлюючий документ» у нормативних актах не існує. А це означає, що саме право є об'єктом обліку нематеріальних активів, і облікові процедури (оцінка, переоцінка, нарахування амортизації, зменшення, збільшення корисності) проводяться саме з правом суб'єкта на нематеріальний актив.

Таким чином, можна зробити висновки: термін «немонетарний актив» у визначенні нематеріального активу потребує подальшого аналізу з метою його виключення з визначення терміна «нематеріальний актив» або його заміни новим терміном, який би уточнював саме особливість нематеріального активу. Таким терміном може бути: інтелектуальна власність, промислова власність, інтелектуальний капітал, або слід знайти нове визначення, яке повинно однозначно характеризувати об'єкт нематеріального активу.

У визначенні нематеріального активу зазначено, що це актив, який не має матеріальної форми, що вказує на особливість нематеріального активу. Це достатньо зрозуміло, проблемних питань немає, а тому у визначенні нематеріального активу має свою необхідність, доречність, зрозумілість, однозначне тлумачення як одна з особливостей нематеріального активу.

У визначенні нематеріального активу згідно з П(С)БО 8 є умова, критерій його визнання – це немонетарний актив, який може бути ідентифікований. У нормативних документах України нема пояснення терміна «ідентифікація». В енциклопедичному словнику: ідентифікація – визнання тотожності, ототожнення об'єктів, опізнання.

Згідно з МСБО 38, параграф 12: Актив відповідає критерію можливої ідентифікації у визначенні нематеріального активу, якщо він:

- ✦ може бути відокремлений, тобто маєть можливість його відокремлення або відокремлення суб'єкта господарювання та продажі, передачі, ліцензуванні, здачі в оренду або обміну окремо або разом з відповідним контрактом, активом або зобов'язанням; або
- ✦ виникає в результаті контрактних або інших юридичних прав, незалежно від того, можуть вони бути передані або відокремлені від суб'єкта господарювання або від інших прав і зобов'язань.

Таким чином, ідентифікація означає, що об'єкт нематеріального активу може бути виділений, відокремлений від інших об'єктів. Як вже відзначалося, об'єктом обліку нематеріальних активів, виходячи з переліку груп нематеріальних активів, згідно з П(С)БО 8 виступає право. Виходячи з цього, можна зробити висновки, що юридичний аспект ідентифікації об'єкта нематеріального активу є одним із головних на сьогодні.

Для розуміння використання терміна «ідентифікувати» в практиці обліку необхідно внести в П(С)БО 8 доповнення. Це може бути доповнення Загальних положень П(С)БО 8 п. 4, де наводяться значення термінів, які використовуються в П(С)БО 8, або можна доповнити цей розділ додатковою статтею «ідентифікація», де визначити, що таке ідентифікація та яким чином об'єкт може бути ідентифікованим, тобто визначити методи ідентифікації нематеріальних активів, що буде доцільним і корисним для бухгалтерів, спеціалістів-аналітиків.

Для визнання нематеріального активу активом і для його відображення в бухгалтерському обліку придбаний нематеріальний актив повинен відповідати певним критеріям визнання. Критерії визнання нематеріального активу поділяються на дві групи:

1. Критерії визнання нематеріального активу як активу взагалі:

- ✦ актив контролюється підприємством внаслідок минулих подій;
 - ✦ існує ймовірність одержання підприємством майбутніх економічних вигод, пов'язаних з його використанням;
 - ✦ вартість активу може бути достовірно визначена.
2. Критерії визнання саме нематеріального активу:
- ✦ немонетарний актив;
 - ✦ не має матеріальної форми;
 - ✦ може бути ідентифікований.

Критерій «немонетарний актив», присутній у даному переліку, відповідає вимогам П(С)БО 8, але, як зазначалося вище, якщо його виключити з визначення по-

няття «нематеріальний актив», тоді його необхідно виключити із критеріїв визнання нематеріального активу.

Визначення нематеріального активу має значення для бухгалтерського обліку, оскільки сам нематеріальний актив не має матеріальної форми, а тому бухгалтеру при надходженні нематеріального активу необхідно керуватися основними термінами у визнанні нематеріального активу як об'єкта обліку нематеріального активу.

Пропонується один з варіантів визначення терміна «нематеріальний актив», який безумовно, потребує подальшого вивчення та аналізу: *нематеріальний актив – актив, який не має матеріальної форми, визначається правом суб'єкта господарювання, може бути ідентифікований, і суб'єкт господарювання має право на його використання.*

Важливим питанням організації обліку нематеріальних активів є їх класифікація. Класифікація необхідна, по-перше, для розкриття інформації про нематеріальні активи у фінансовій звітності, а по-друге, важлива для управлінського обліку та аналізу використання нематеріальних активів і фінансової звітності. Відповідно до П(С)БО 8:

- ✦ для бухгалтерського обліку нематеріальні активи класифікуються за групами, кожній групі нематеріального активу відповідає певний субрахунок, при цьому назва субрахунку відповідає назві групи;
- ✦ для відображення інформації про нематеріальні активи в Примітках до фінансової звітності поділяються на нематеріальні активи, створені власними силами, та отримані іншим шляхом за ознакою «за способом отримання».

Підхід до класифікації нематеріальних активів згідно з П(С)БО 8 і МСБО 38 дещо відрізняється:

- ✦ згідно з П(С)БО 8 нематеріальні активи поділяються на групи. Група нематеріальних активів – сукупність однотипних за призначенням та умовами використання нематеріальних активів;
- ✦ згідно з МСБО 38 нематеріальні активи поділяються на класи. Клас нематеріальних активів – група активів, подібних за характером і використанню в діяльності суб'єкта господарювання;
- ✦ згідно з П(С)БО 8 група нематеріальних активів включає групу прав, тобто об'єктом обліку є права на нематеріальні активи, а не самі об'єкти нематеріальних активів;
- ✦ згідно з П(С)БО 8 наводиться перелік об'єктів нематеріальних активів, яких необхідно використовувати в обліку;
- ✦ згідно з МСБО 38 наводиться перелік видів нематеріальних активів як приклад.

Бухгалтерський облік нематеріальних активів відповідно до П(С)БО 8 ведеться по кожному об'єкту за такими групами:

1. Права користування природними ресурсами.
2. Права користування майном.
3. Права на комерційні позначення.
4. Права на об'єкти промислової власності.

5. Авторське право та суміжні з ним права.

6. Інші нематеріальні активи.

У Методичних рекомендаціях з бухгалтерського обліку нематеріальних активів [5] наведено сім груп нематеріальних активів, сьома група – це незавершені капітальні інвестиції в нематеріальні активи.

У Податковому кодексі України [1] наведено шість груп нематеріальних активів, які повністю співпадають з групами та об'єктами відповідно до П(С)БО 8. Існує тільки одне доповнення для об'єктів групи 2 – «крім права постійного користування земельною ділянкою».

Аналіз класифікації нематеріальних активів показав, що класифікація нематеріальних активів, відповідно до П(С)БО 8 за групами та за способом отримання відповідає вимогам бухгалтерського обліку та фінансової звітності. Це означає, що виділені певні групи нематеріальних активів, які не відрізняються суттєво від груп в інших нормативних документах, задовольняють методичку організації обліку нематеріальних активів і відображення інформації про них у фінансовій звітності. Аналіз об'єктів нематеріальних активів за групами, аналіз певних об'єктів для кожної окремо взятої групи, виділення ознак класифікації за групами потребує подальших досліджень.

Авторами досліджень обліку нематеріальних активів пропонуються ознаки класифікації нематеріальних активів, кількість цих ознак коливається від двох до п'ятнадцяти, а за бажанням кількість можна ще збільшити, але кількість – це ще не якість. Кожна класифікація та ознака класифікації повинні мати свою мету, завдання та відповідати вимогам бухгалтерського обліку, управлінського обліку, аналізу нематеріальних активів.

ВИСНОВКИ

У результаті узагальнення сутності нематеріальних активів для бухгалтерського обліку відповідно до нормативних документів України, регламентуючих облік нематеріальних активів і в порівнянні з Міжнародними стандартами, визначені проблемні аспекти: у визначенні поняття терміна «нематеріальний актив», який розкривається в П(С)БО 8; у визначенні критеріїв визнання нематеріальних активів; у визначенні ознак їх класифікації для бухгалтерського обліку та фінансової звітності. Визначено розбіжності розкриття основних аспектів сутності нематеріальних активів для організації бухгалтерського обліку в нормативних документах, які викликають певні труднощі однозначного трактування основних понять необхідних для правильного та достовірного обліку нематеріальних активів.

Для усунення виявлених розбіжностей в нормативних документах, однозначного трактування основних загальних положень щодо організації бухгалтерського обліку нематеріальних активів запропоновано:

- ✦ визначення нематеріального активу;
- ✦ внесення доповнення до Положення (стандарту) бухгалтерського обліку 8 «Нематеріальні активи» стосовно ідентифікації об'єктів нематеріальних активів;
- ✦ визначені критерії визнання нематеріальних активів;

- ✦ визначені основні ознаки класифікації нематеріальних активів відповідно до П(С)БО 8 для бухгалтерського обліку та фінансової звітності.

Вирішення цих питань важливо для ефективної, правильно організації бухгалтерського обліку, формування інформації про нематеріальні активи, достовірності фінансової звітності. ■

ЛІТЕРАТУРА

1. Податковий кодекс України, від 02.12.2010 № 2755-VI [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.profiwins.com.ua/uk/legislation/kodeks.html>
2. Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 8 «Нематеріальні активи» : Наказ Міністерства фінансів України від 18.10.1999 р. № 242 // Бізнес «Бухгалтерія». – 2012. – № 1.
3. Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 19 «Об'єднання підприємств» : Наказ Міністерства фінансів України від 07.07.1999 р. № 163 // Бізнес «Бухгалтерія». – 2012. – № 1.
4. Міжнародний стандарт бухгалтерського обліку 38 «Нематеріальні активи» Міжнародні стандарти фінансової звітності (МСФЗ). – К. : ФПБАУ, 2004.
5. Методичні рекомендації з бухгалтерського обліку нематеріальних активів від 16.11.2009 № 1327. [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon.rada.gov.ua>
6. Методика проведения научно-технологического аудита отраслевых государственных научно-технических учреждений и организаций, которые подчиняются Министерству промышленной политики Украины, утвержденная приказом Минпромполитики Украины от 31.05.2008 г. № 314 [Электронный ресурс]. – Режим доступа : <http://zakon.rada.gov.ua>
7. Ольховский В. Назначение и функциональное содержание нематериальных активов современных компаний / В. Ольховский // Проблемы теории и практики управления. – 2007. – № 11. – С. 30.
8. Павлюк І. М. Бухгалтерський облік основних засобів та інших необоротних матеріальних і нематеріальних активів : навч. посіб. / І. М. Павлюк. – К. : Центр навчальної літератури, 2004. – 159 с.

REFERENCES

- [Legal Act of Ukraine] (2010). <http://www.profiwins.com.ua/uk/legislation/kodeks.html>
- [Legal Act of Ukraine] (2012).
- [Legal Act of Ukraine] (2012).
- "Mizhnarodnyi standart bukhhalterskoho obliku 38 «Nematerialni aktyvy»" [International Accounting Standard 38 "Intangible Assets"]. *Mizhnarodni standarty finansovoi zvitnosti*, 2004.
- "Metodychni rekomendatsii z bukhhalterskoho obliku nematerialnykh aktyviv" [Guidelines on accounting of intangible assets]. <http://zakon.rada.gov.ua>
- "Metodika provedeniia nauchno-tekhnologicheskogo audita otraslevykh gosudarstvennykh nauchno-tekhnicheskikh uchrzheniy i organizatsiy, kotorye podchyniautsia Ministerstvu promyshlennoy politiki Ukrainy" [The methodology of the scientific and technological audit of public sector science and technology institutions and organizations that are subordinate to the Ministry of Industrial Policy of Ukraine]. <http://zakon.rada.gov.ua>
- Olkhovskiy, V. "Naznachenie i funktsionalnoe sodержanie nematerialnykh aktivov sovremennykh kompaniy" [The purpose and the functional content of intangibles of today's businesses]. *Problemy teorii i praktiki upravleniya*, no. 11 (2007): 30.
- Pavliuk, I. M. *Bukhhalterskiy oblik osnovnykh zasobiv ta inshykh neoborotnykh materialnykh i nematerialnykh aktyviv* [Accounting of fixed assets and other non-current tangible and intangible assets]. Kyiv: Tsentri navchalnoi literatury, 2004.